

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Övernaturliga väsen,

Varsel,

Magi,

m.m.

14 sid.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gärdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVInnehållsförteckning.

	sid.
Meddel:s personalia	1
Troll i berg i Hörja socken	2
Skogsnuvan (kom till karlar, tvättade, visade sig mot o- väder)	3
Bäckamannen (allmänt)	4
Bäckamannen som dragare	5
Mjölkhare	6
Lindormen	7
Myringar och självspillingar	8
Brandvarsel vid bygge	9
Potteboda Gösse	10
Örkelljunga kyrkklockor (tvillingsoxar m.m.)	11
Svartkonstbok	12
Magi med kreatur (baklänges in, julbröd, stål och kors)	13

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år - 65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Meddel: 2 personalia.

Meddelens mor född 1837 i Englarps. Fadern var född i Kumleby. Föräldrarna flyttade då meddel. var liten till Slättby. Det orten i Röke sn. I Slättby växte meddel. upp. Han sedan bott den mesta tiden i Röke, men har varit på arbete som ung utomkring, bl. a. då i Blekinge i två år, då Blekinge husbana byggdes. I Björkeljungan en tjänade meddel. dräng i en sex, sju år.

Meddel. har även traditioner efter sin gamle morfar. Denna var född i Englarps, i han levde tills han var 92 år. Han dog 1899.

ACC. N.R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Troll i berg i Hörja socken.

I Hörja finns ett berg, där det är troll. Berget kallas Vedema Hallar. Jag har hört att den som tjänste där nere i Vedema hade krupit in i den där gånge; där var en järmdörr långt in i gånge, o han kom fram till järmdörren, men han vågade inte öppna den, liksom inte heller någon annan hade vågat det. - Det var ena förfärliga berg där.

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Skogenruvan.

Stundom så kom Skogenruvan till karlar i skogen
ö då trodde han att det var hans närmaste,
men när han slut så visade hon ö då blev det så-
dant oväsen, så de trodde skogen ramlade.

Man trodde vid något tillfälle, när skogs ruvan
stod vid sjön ö tröttnade att hon var någon av
nabokvinnorna ö så ville de bjuda henne
in, men då var det skogenruvan som fanns i
sjön.

Man hade gärna fört sig då skogenruvan
visade sig skulle det bli oväder. Detta säges
meddel. att han hört av sig gamle morfar.

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Bäckamannen, allmänt.

Bäckamannen hade sin bostad mycket oppe i Englarp. Två boningshus till två gårdar lågo så tätt intill varandra, så att det var bara plats för en kall att komma emellan. Här brukade bäckamannen att asa fram. Deltog man ofta.

I Englarp var då fyra gårdar. De var då alla byggda näst varandra: två ö två tillsammans.

Han brukade för det mesta att visa sej som en häst. Det finns en bäck intill Englarp. Och så är där ju tätt intill.

Jag tycker man hörde inte lulas om honom i några andra hyar, utan det var bara där, som han höll sig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år - 65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Bäckamannen som dragare,
det var litt, när de hade hästarna släppts, så gick bäc-
ka mannen bland dem o då kunde de ta honom.
Men han gick en, när han ville. De hörd med
honom också annars. De hörd o vård med
honom. Min morfar talade om det många gång-
er, att det var en som hade hört med bäcka-
mannen.

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Mjölkhare

Man talade mycket om att Blåhulläringarna kunde taga mjölk från andra.

Mjölkharen såg ut som en annan hare. Om det var någon som sköt honom, så var det bara frästkör. - Han torde ha skolat skjutas med kulor, där det var sil-
les med i blyet eller också skulle man ha lite av kyrkkulorna med i kulan; man filade ju av på den ö hade med när man sköpte kulor.

Här var en gammal nere i Slättjö. Hon het-
te Johanna Paulson; hon hade ju tal om
sig att hon hade mjölkhare.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~ 65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Lindormen.

Lindormen skulle vara som en vanlig orm, men han kunde gå på halva kroppen - hörde jag en som berättade om. Han visades blott där det var lindbräd. Det var något risbål de skulle bränna upp, sade morfar. Man var rädd att det skulle finnas någon lindorm, om när man satte eld på bålet så kom verkligen lindormen krypande ut - han kom ut ur det där risbålet. Och då gick han på halva kroppen. Men om den som hade sett eld på det kunde värja sig för lindormen det vet jag inte. Lindormen skulle emellertid vara en farlig orm.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Myringar och själsspillingar.

Man hörde oerika av myringar. De gamla talade om att de hade hört myringen. Sed var ju så många människors folk som blev lönnmordade, o så blev de nedgrävda i myrarna. Och det blev myringar av dem.

De som hade tagit sitt eget liv skulle begravas i sotkengräsen. En som hade hängt sig åt begravd i Englarp vid gräsen mellan Vidsjö sn i Röke sn. Den gravhullen har jag sett. Sedan begynte man att skola begrava själsspillingar i en särskild hörna i norra delen av kyrkogården.

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Brandvarsel vid bygge.

Jag har hört att när de byggde hus, om det
blossade på ytan ~ det kunde gnist-
na i träet, när de huggde ~ då kunde man
vara säkert på att det huset, det brände. Det skul-
le inte dröja länge då, förrän det brände upp.

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
 Uppteckningsår: 1938 Född år - 65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Polleboda Gösse.

Polleboda Gösse var så förfärligt stark, så en gång bar han två tunnor sand. Handlaren frågade honom var han hade skjutsen. Han sade att det behövde han inte skjuts till. Han knöt ihop säckarna. — Handlanden hade lagt en tiopundare i vardera. Så knöt han ihop de båda säckarna o bar iväg med dem.

Handlaren nickade biträdet för att se hur det gick. När Polleboda Gösse hade gått ett stycke gick han o plottade lingon vid vägen; tog ett hål o där o gick o åt.

Annat vel meddel. inte om om Polleboda Gösse

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

Örkelljunga kyrkklocka.

"Nu är det gott att ha henne här!" Replikken
sades av någon, under det att man var i
färd med att dra upp Örkelljunga kyrk-
klocka ur vatten härar med hjälp av
ett par tvillingoxar.

Fante hade glesullen, som hade givit den.
Skulle prövas. Köptes in till Köpenhamn.
Mästaren blev förbaskad för att Fante hade
tagit för mycket för medaljen, när han såg den.
Mästaren slog då ihjäl Fante, där vid Fanta
håla. Och då för honom i Gölle.

Meddel. har tjänat dräng i Örkelljunga i en
sex, sju år.

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Svartkonstbok.

En som hette Rommingen i Vittsjö hade svartkonstbok.
En gång då han var i kyrkan, hade drängeln fäll
färd i boken. Han läste i den. Då kom det fram en
mängd smådjävlar ~ hela gården full.

Men Rommingen hade en känsla av att
det var galekt hemma. Han begav sig hem o när
han kom o fick se hur det var, drog han ut
en säck årtor. Och dem skulle de plöja upp,
så fingo de lite att böja med.

ACC. N:R. 5655

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gärdby
Socken: Röke Berättat av: Nils Pet. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~65 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

Magi med kreaturen.

För att skydda djuren, så att inte någon dålighet skulle ha mannt med dem sedan, skulle man laga den baklänges in i ladugården. Jag minns en bonde i Slagsta toft - Ola Paulson, nu död för länge sedan - han tog aldrig något nytt kreatur in i ladugården på annat sätt; han tog dem in baklänges.

Värdjuren skulle ut om våren, skulle höstkreaturen ha julebröd, för att de skulle inte tröttna vid vårarbetet.

På en del ställen fanns det stål slaget över dörrhålen. Man skrev fem udda kors över dörrarna med tjära. Det skulle vara bra!

Skriv endast på denna sida!